

Analiza poslovanja bank in aktualne informacije s področja finančne stabilnosti

Seminar EF "Denarna politika in banke"
dr. Primož Dolenc, namestnik guvernerja

Prikaz tveganj in odpornosti

Prikaz tveganj in odpornosti						Tendenca spremembe na lestvici
	Q4 2019	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	
Sistemska tveganja						
Makroekonomsko tveganje	Yellow	Red	Red	Orange	Orange	↓
Tveganje, ki izhaja iz nepremičninskega trga	Orange	Yellow	Yellow	Yellow	Orange	→
Tveganje financiranja v bančnem sistemu	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	→
Obrestno tveganje v bančnem sistemu	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	↑
Kreditno tveganje v bančnem sistemu	Green	Orange	Red	Red	Orange	→
Dohodkovno tveganje v bančnem sistemu	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	↑
Tveganje, ki izhaja iz lizinskih družb	Green	Orange	Orange	Orange	Yellow	→
Odpornost na sistemska tveganja						
Solventnost in dobičkonosnost bančnega sistema	Green	Green	Yellow	Yellow	Yellow	→
Likvidnost bančnega sistema	Green	Green	Green	Green	Green	↓

Barvna lestvica:
 Tveganje: nizko (green), zmerno (yellow), povečano (orange), visoko (red)
 Odpornost: visoka (green), srednja (yellow), nizka (orange), zelo nizka (red)

V aprilskem Poročilu o finančni stabilnosti se je spremenila obravnava dohodkovnega tveganja, ki tako izpostavlja predvsem tveganje ustvarjanja (neto) dohodka bank, medtem ko je dobičkonosnost prikazana v delu "Odpornost bančnega sistema na sistemska tveganja" skupaj s solventnostjo. Oslabitve in rezervacije oziroma njihov prispevek k porabi ustvarjenega (bruto) dohodka bank se sedaj obravnavajo le v poglavju o kreditnem tveganju. Razlog spremembe je metodološki - odprava podvojene obravnave tveganj v dohodkovnem in kreditnem tveganju. Dobričkonosnost bančnega sistema komentiramo v razširjenem poglavju Solventnost in dobičkonosnost, pri čemer ocenimo vpliv gibanj v dobičkonosnosti na odpornost bančnega sistema.

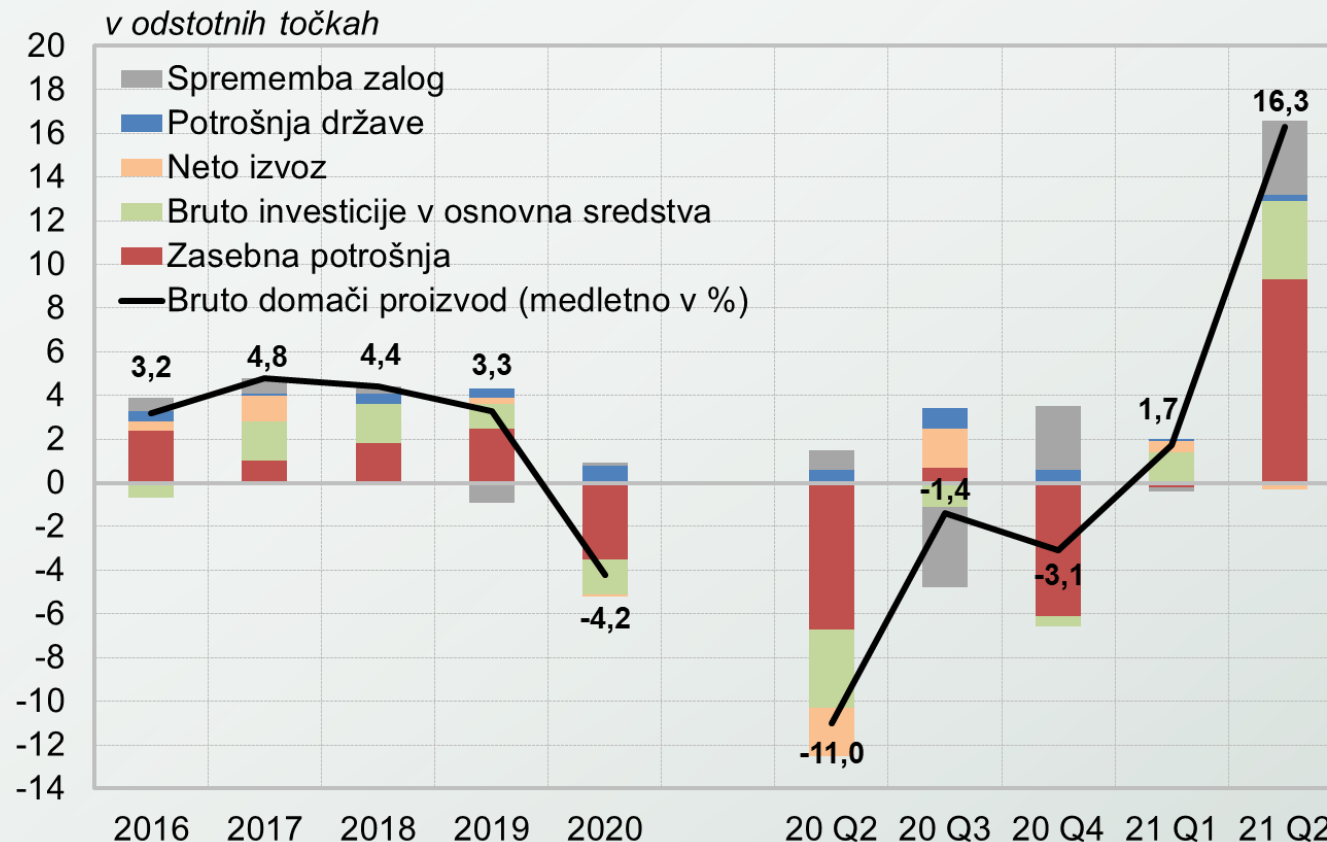
Opomba: Pri prikazu tveganj in odpornosti se ocena na barvni lestvici nanaša na oceno do enega četrtertletja vnaprej. Puščica predstavlja pričakovano spremembo tveganja oziroma odpornosti na lestvici (navzgor ali navzdol) v nekoliko daljšem horizontu, okrog enega leta. Pri tveganjih usmeritev puščice navzgor (navzdol) pomeni povečanje (zmanjšanje) tveganja, pri odpornosti pa njeno krepitev (slabitev). Prikaz tveganj in odpornosti v bančnem sektorju temelji na analizi ključnih tveganj in odpornosti za slovenski bančni sistem in je opredeljen kot sklop kvantitativnih in kvalitativnih kazalnikov za opredelitev in merjenje sistemskega tveganja in odpornosti.

Makroekonomsko tveganje

V drugem četrtletju 2021 se je BDP medletno močno povečal, za 16,3 %, kar je predvsem posledica velikega učinka nizke osnove, domača gospodarska aktivnost pa je z umiritvijo epidemioloških razmer in s sprostitvijo omejitvenih ukrepov tudi na začetku tretjega četrtletja 2021 še naprej okrevala.

Rast BDP in prispevki k rasti BDP

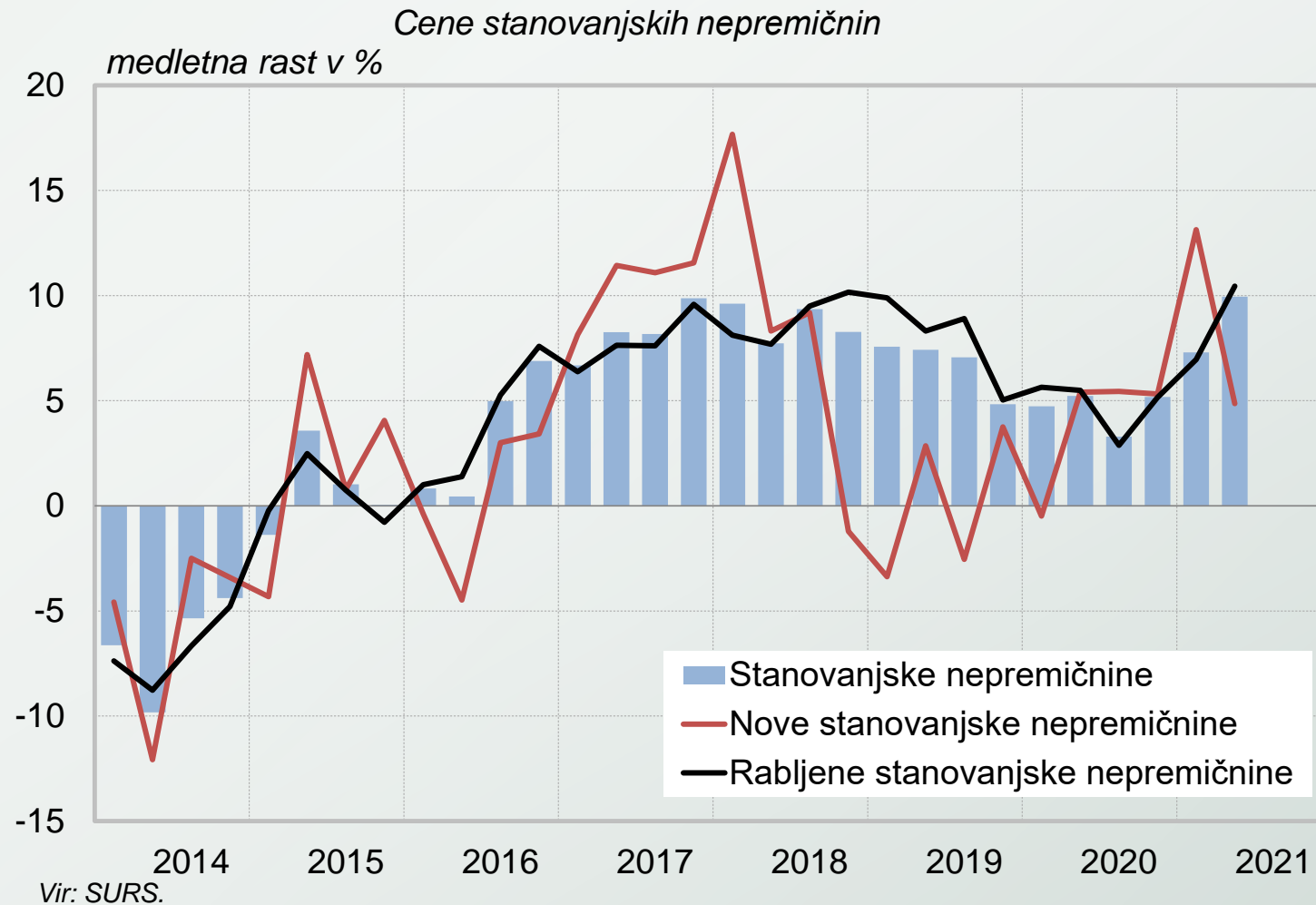

Vir: SURS.

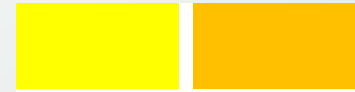
Tveganje, ki izhaja iz nepremičninskega trga

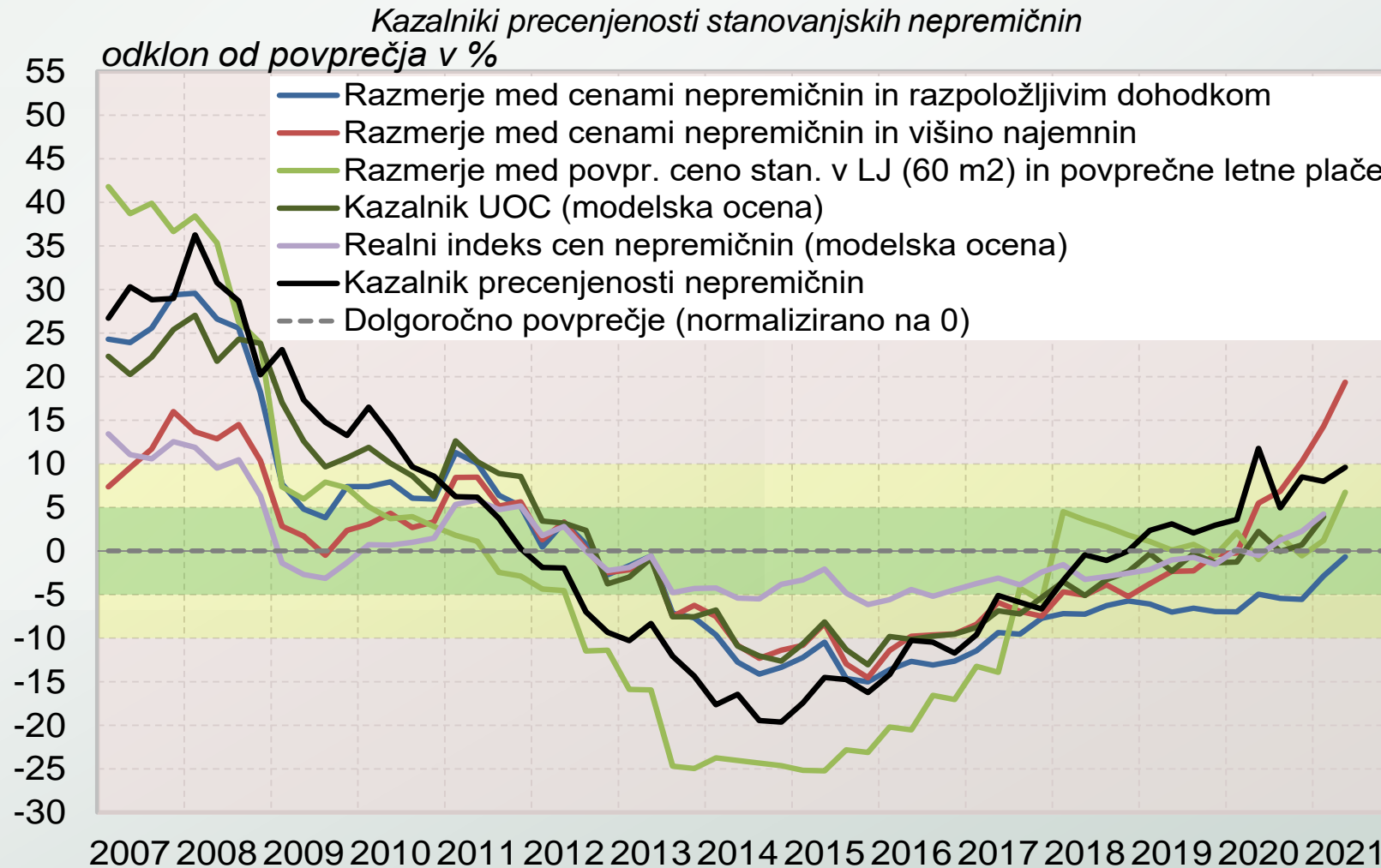
V prvi polovici leta 2021 se je rast cen nepremičnin okrepila (zadnji podatek SURS za Q2 2021 je 9,9 % medletno, za Q1 2021 pa 7,3 % medletno).

Tveganje, ki izhaja iz nepremičninskega trga

Kazalniki nepremičnin nakazujejo, da so cene stanovanjskih nepremičnin v Sloveniji precenjene (med 5-10 o.t.).

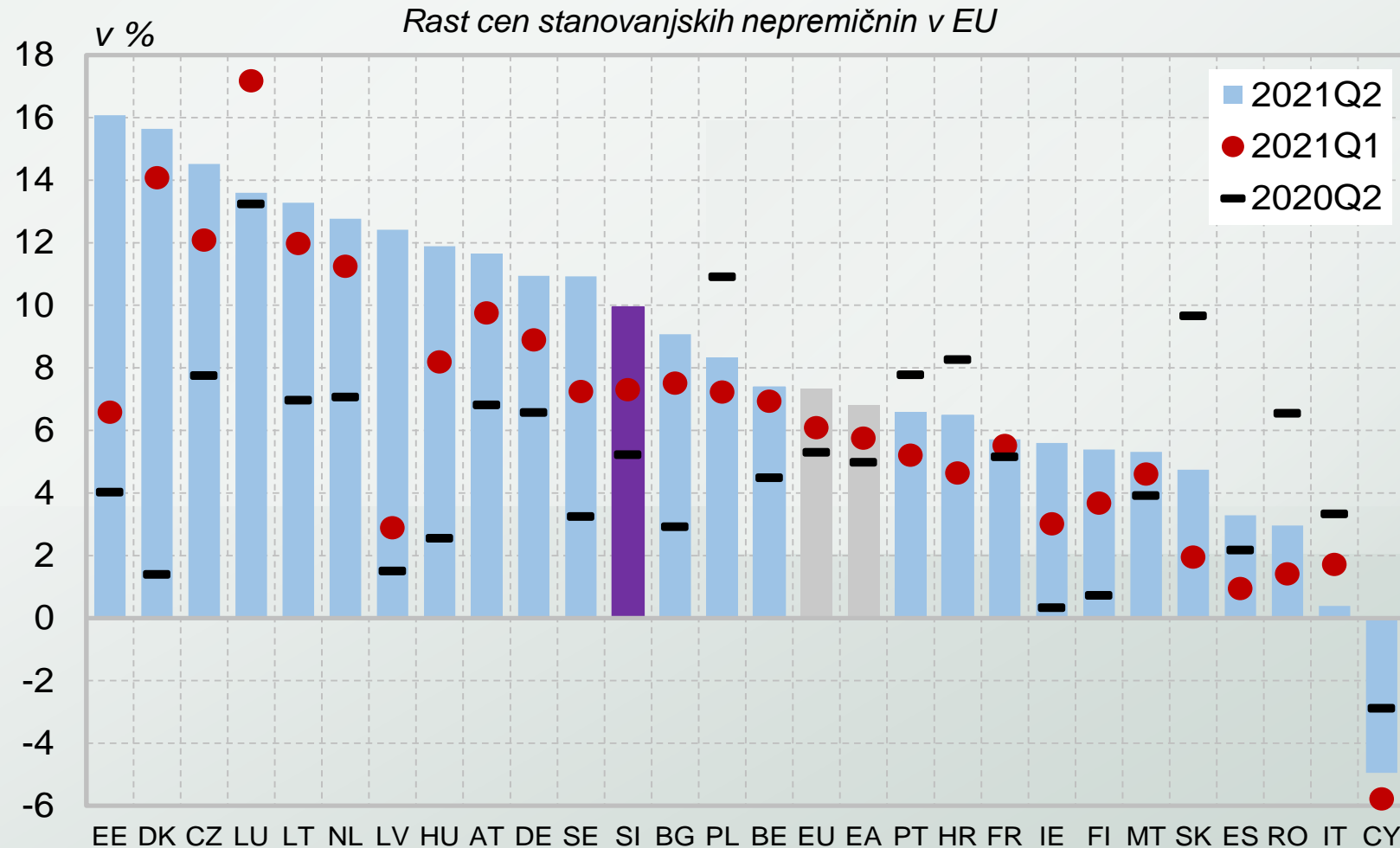

Vir: Eurostat, SURS, GURS, ECB SDW.

Tveganje, ki izhaja iz nepremičninskega trga

Precejšnja rast cen stanovanjskih nepremičnin je prisotna v večini držav EU.

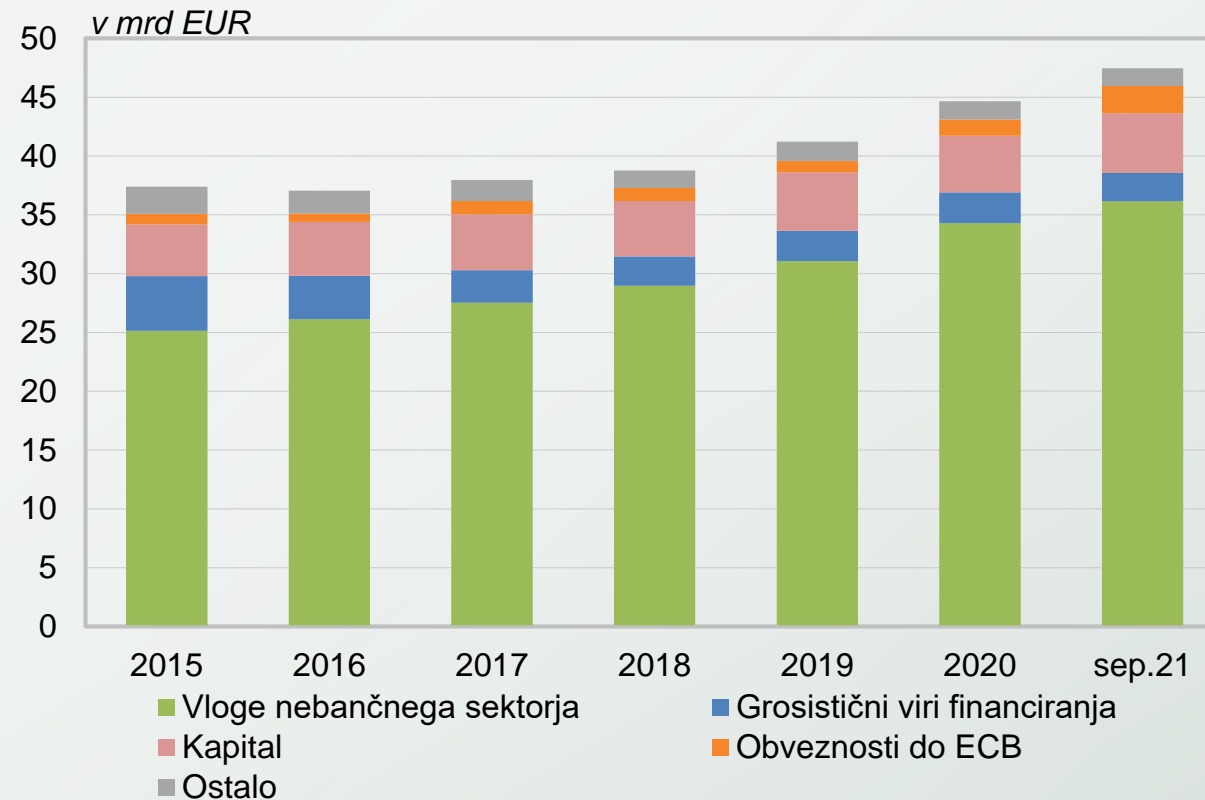
Vir: Eurostat.

Tveganje financiranja

Poleg nadaljnjega povečanja vlog nebančnega sektorja, ki so najpomembnejši vir financiranja slovenskih bank, so se v prvih devetih mesecih letos povečale tudi obveznosti do Evrosistema, vendar pa njihov delež v vseh virih financiranja ostaja nizek.

Viri financiranja bank

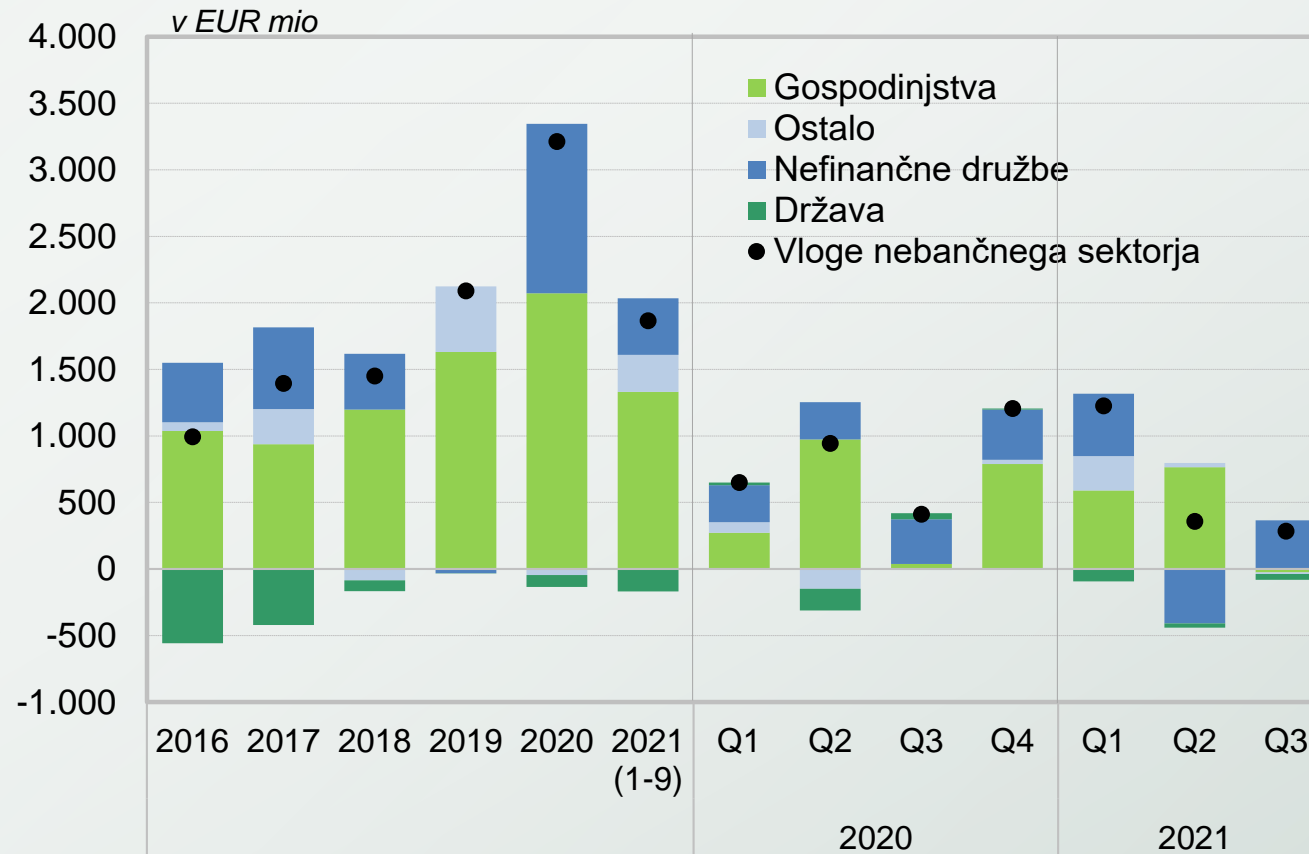

Tveganje financiranja

Intenzivno naraščanje vlog gospodinjstev, ki je bilo prisotno v prvem polletju 2021, se je v tretjem četrletju umirilo, medtem ko so se vloge nefinančnih družb v poletnih mesecih povečale.

Neto spremembe vlog po sektorjih

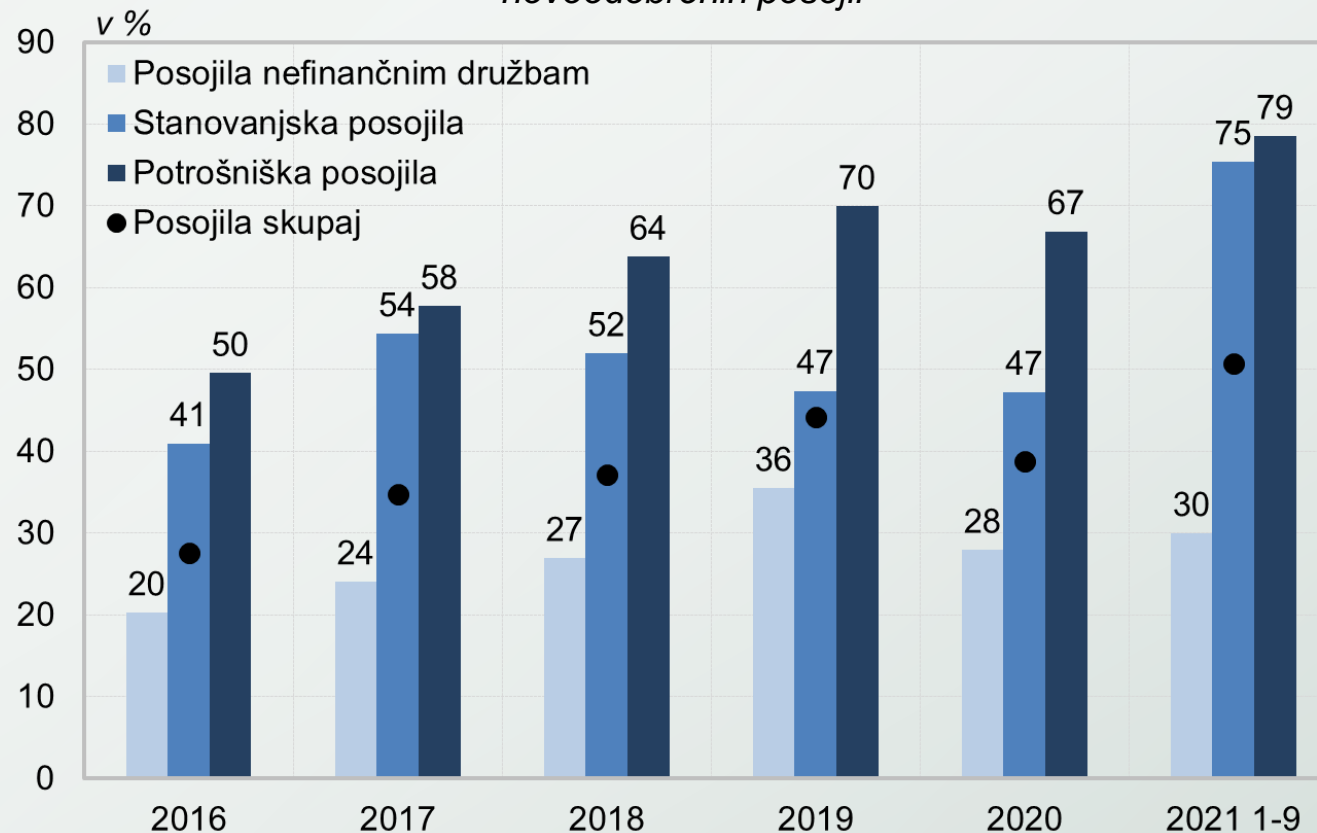

Vir: Banka Slovenije

Povprečne ročnosti novoodobrenih posojil so bile v tretjem četrtletju 2021 podobne kot v prvi polovici leta, vendar visoke glede na predhodna obdobja. Vse večji postaja delež novoodobrenih posojil obrestovanih s fiksno obrestno mero, ki se je posebej izrazito povečal pri stanovanjskih posojilih.

Delež posojil obrestovanih s fiksno obrestno mero za posamezne vrste novoodobrenih posojil

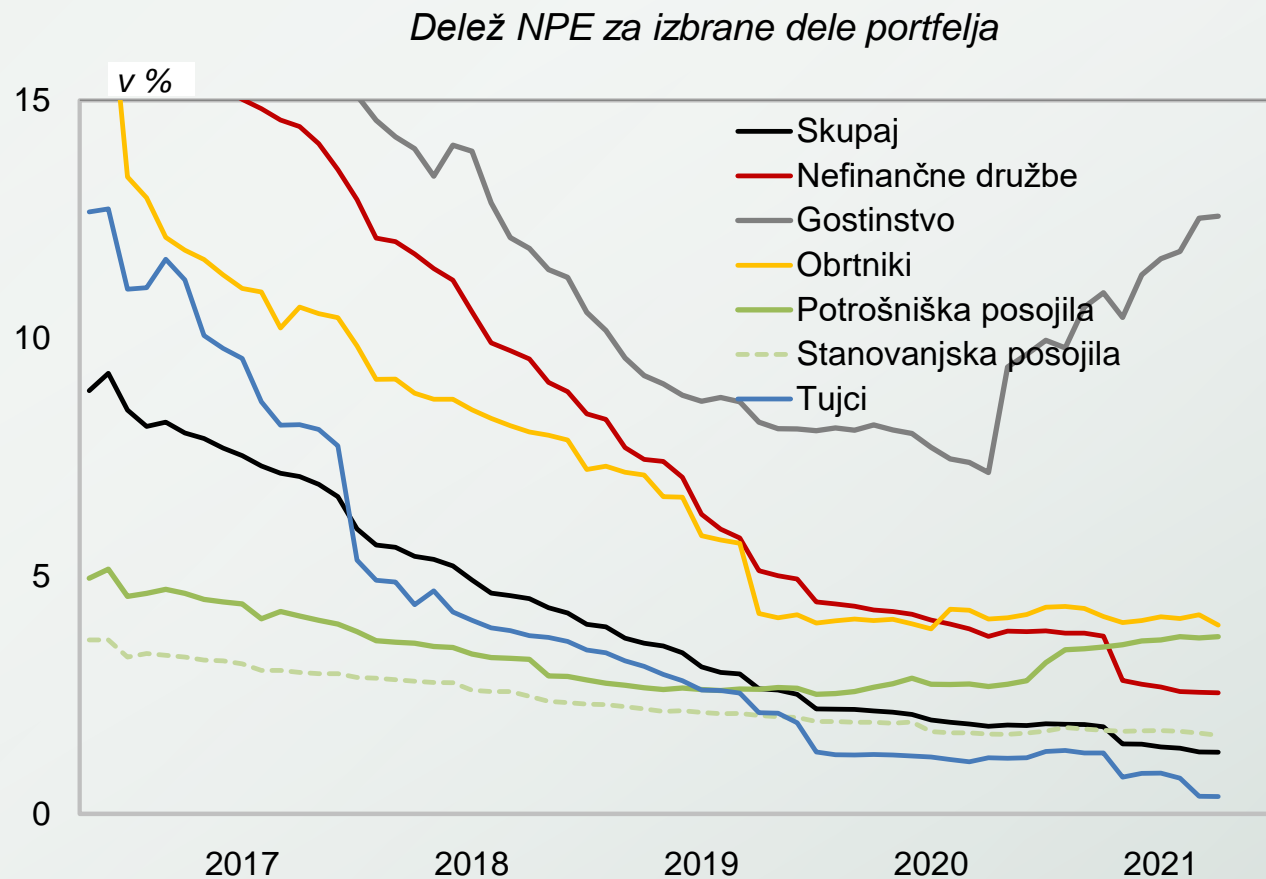
Opomba: Pri fiksni obrestni meri so upoštevana posojila, ki so sklenjena s fiksno obrestno mero za obdobje daljše od enega leta. Posojila skupaj združujejo vse tri kategorije, ki so podane s stolpci.

Vir: Banka Slovenije

Kreditno tveganje

Med pandemijo se je v večini portfelja nadaljevalo zniževanje deležev NPE in hkrati poslabševanje v najbolj prizadetih delih.

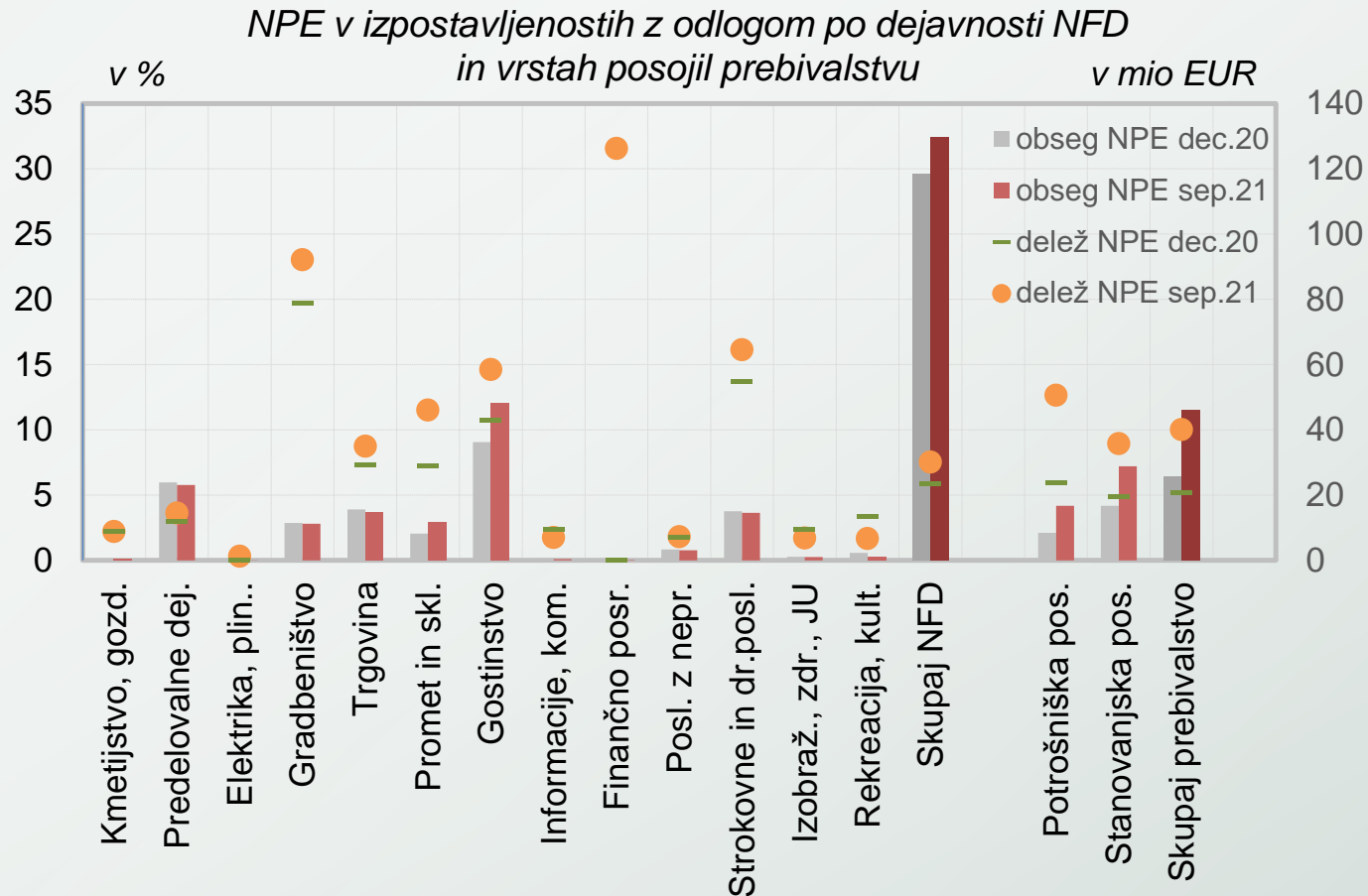

Vir: Banka Slovenije

Kreditno tveganje

Odložene izpostavljenosti izstopajo z nadpovprečnimi deleži NPE, ki so se v letu 2021 še dodatno povečali.

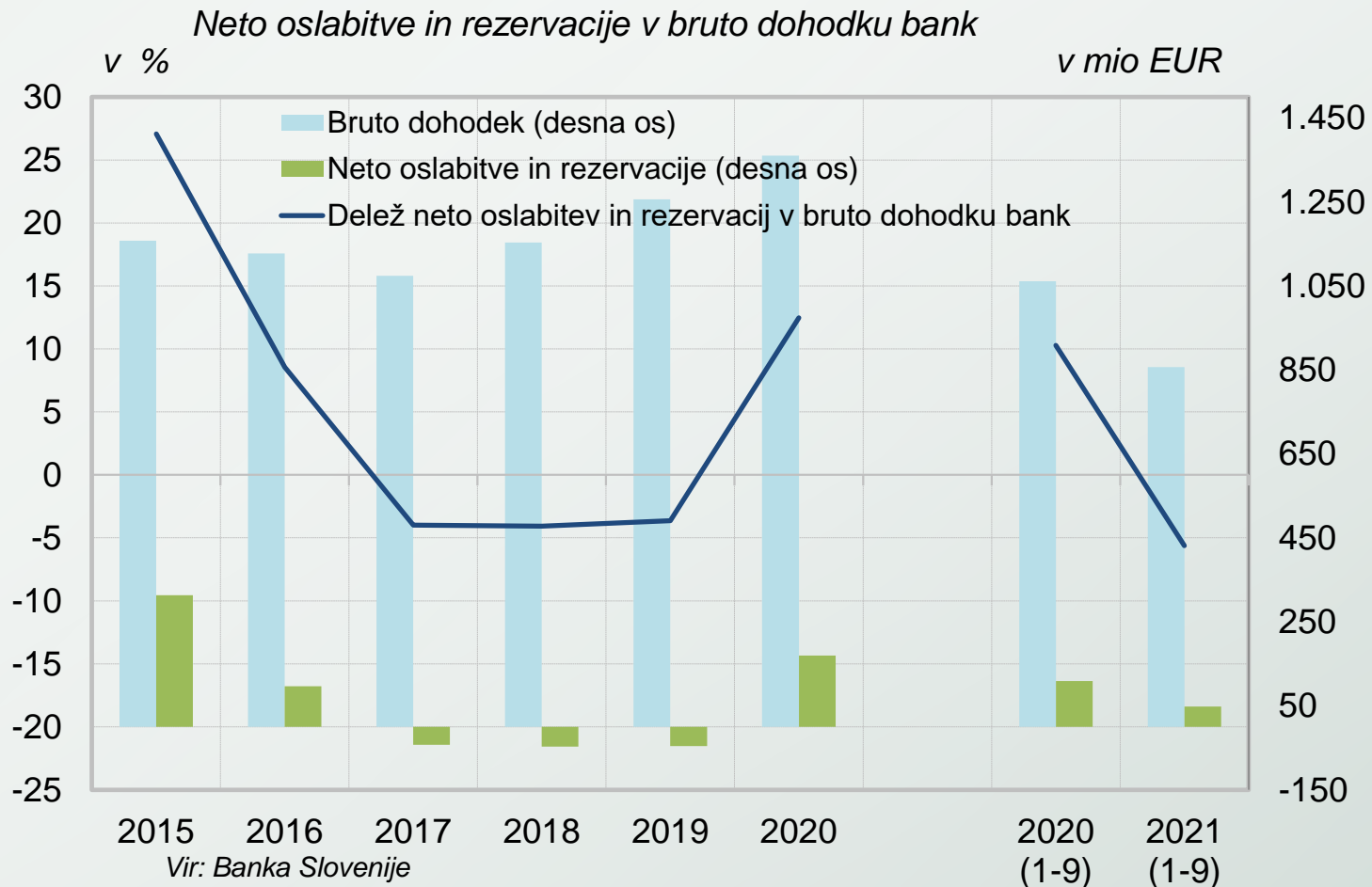
Opomba: Upoštevane so vse izpostavljenosti, ki so bile odložene ali odobrene zaradi pandemije Covid-19 (po interventnih zakonih ali neodvisno od njih), tudi če so v tem obdobju že potekle.

Vir: Banka Slovenije

Kreditno tveganje

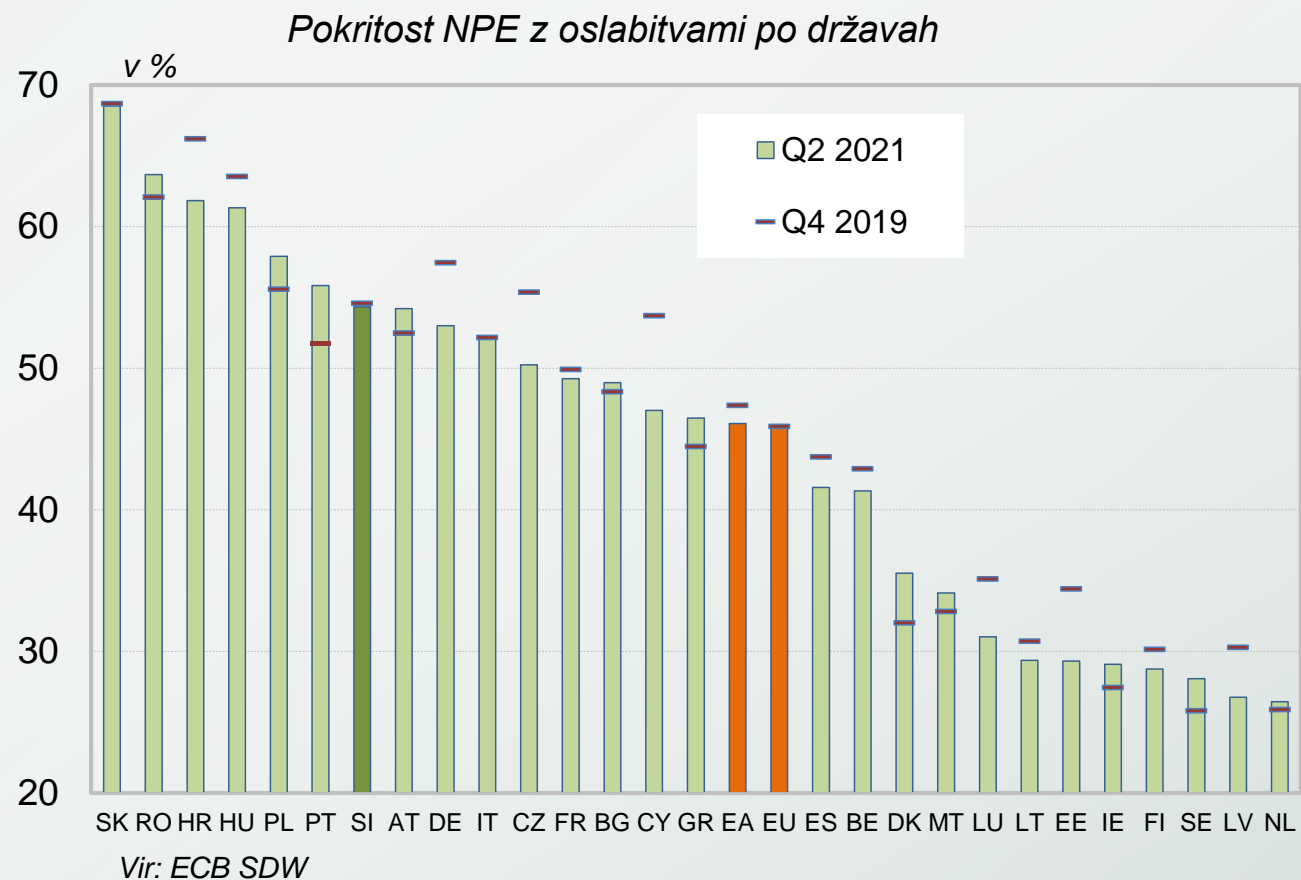

Banke so letos do konca septembra neto sprostile za 48,1 mio EUR oslabitev in rezervacij in povečale bruto dohodek za 5,6 %. Lani v enakem obdobju so, nasprotno, z oslabitvami in rezervacijami porabile 10,3 % bruto dohodka (v celem letu 2020 12,5 %). Neto sproščanje oslabitev in rezervacij je glavni dejavnik povečanja dobička bank v letošnjem letu glede na lani v enakem obdobju.

Po pokritosti NPE z oslabitvami je slovenski bančni sistem v zgornji četrtini držav EU.

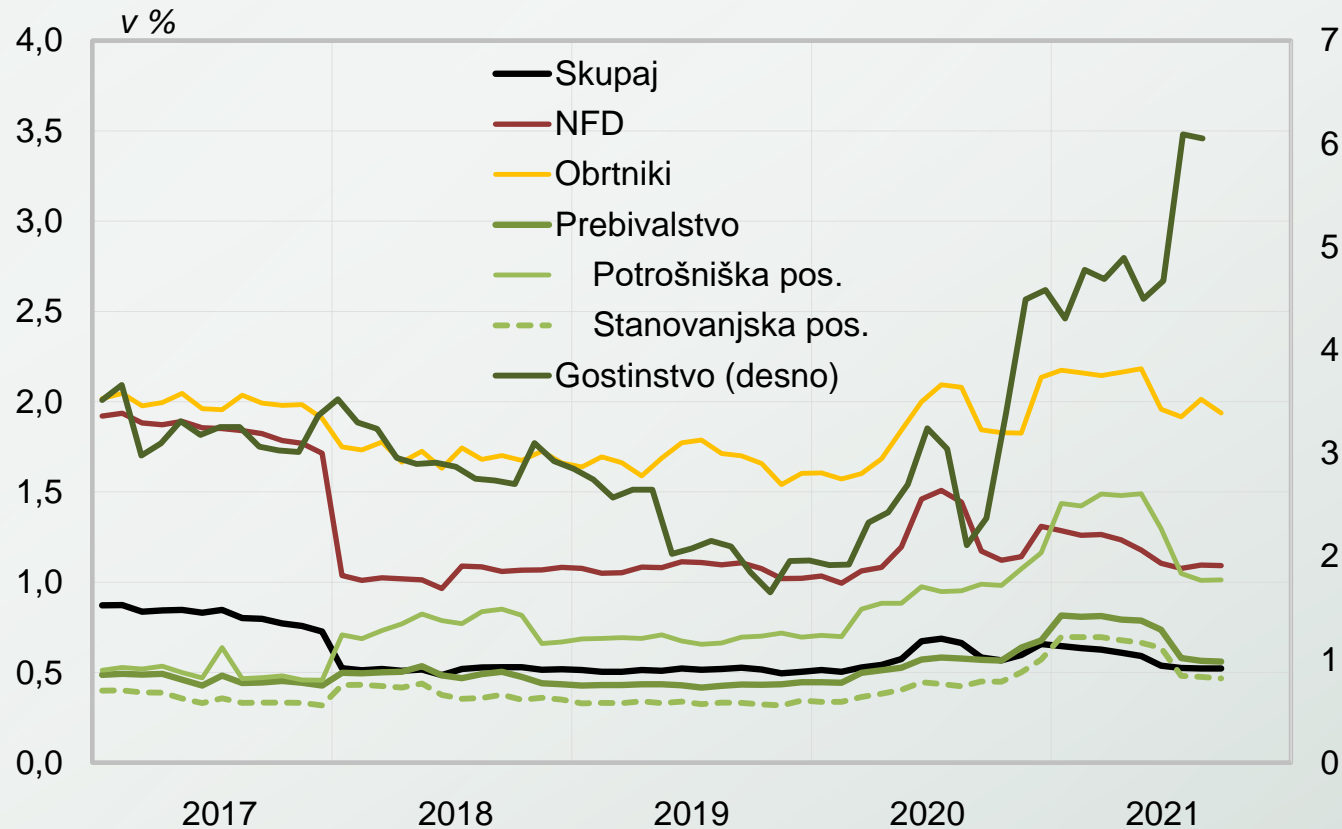

Kreditno tveganje

Ob prerazvrščanju v skupino 2 (MSRP9) se je v letu 2021 zmanjševala pokritost donosnega portfelja z oslabitvami, z izjemo potrošniških posojil v prvi polovici leta in gostinstva (neprekinjeno).

Pokritost donosnih izpostavljenosti z oslabitvami za izbrane skupine komitentov

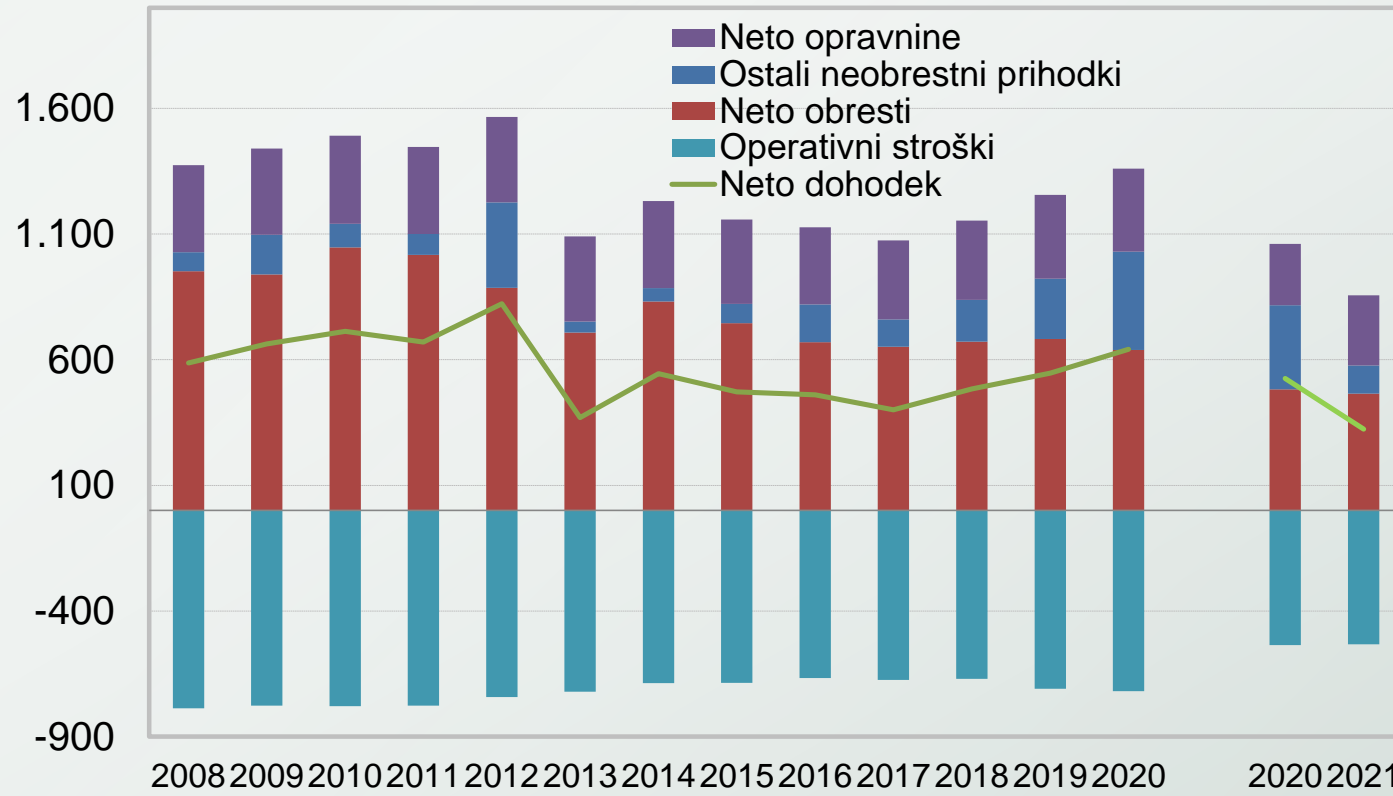
Vir: Banka Slovenije

Dohodkovno tveganje

Zmanjšanje bruto in neto dohodka bank je posledica baznega učinka povečanja neobrestnih prihodkov zaradi združitve dveh bank v lanskem septembru; sicer dohodek primerljiv z lanskim. Upad neto obrestnih prihodkov. Solidna rast neto opravnin. Stagniranje operativnih stroškov.

*Neto obresti, neto neobrestni prihodki, operativni stroški in neto dohodek
v mio EUR*

Vir: Banka Slovenije

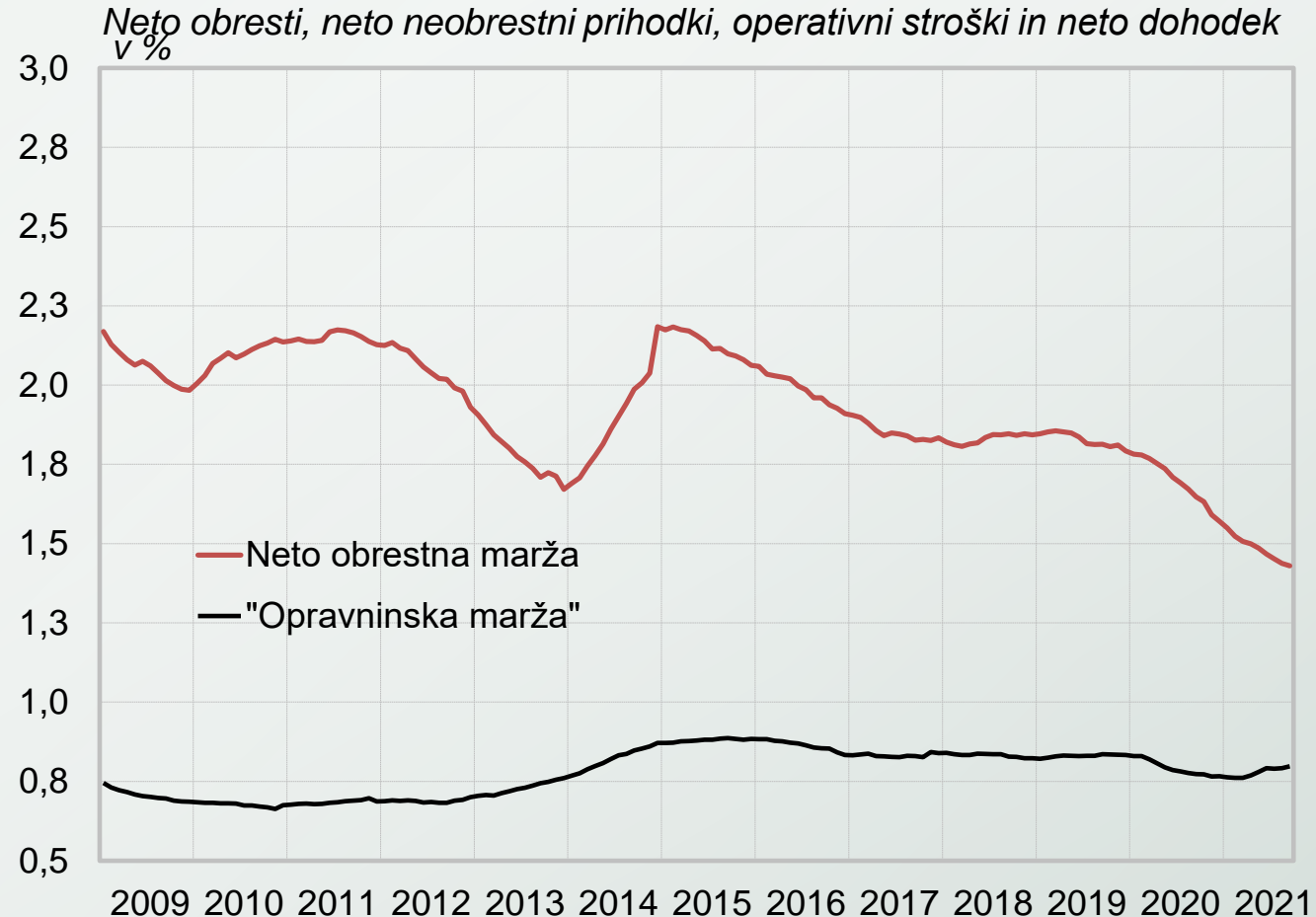
2020 2021
(1-9) (1-9)

Dohodkovno tveganje

Nadaljevanje zniževanja neto obrestne marže ob hitri rasti (obrestovane) aktive in upadu neto obresti, ki pa se je nekoliko upočasnilo.

Izboljšanje neto opravninske marže zaradi povečanja prihodkov bank iz neto opravnin.

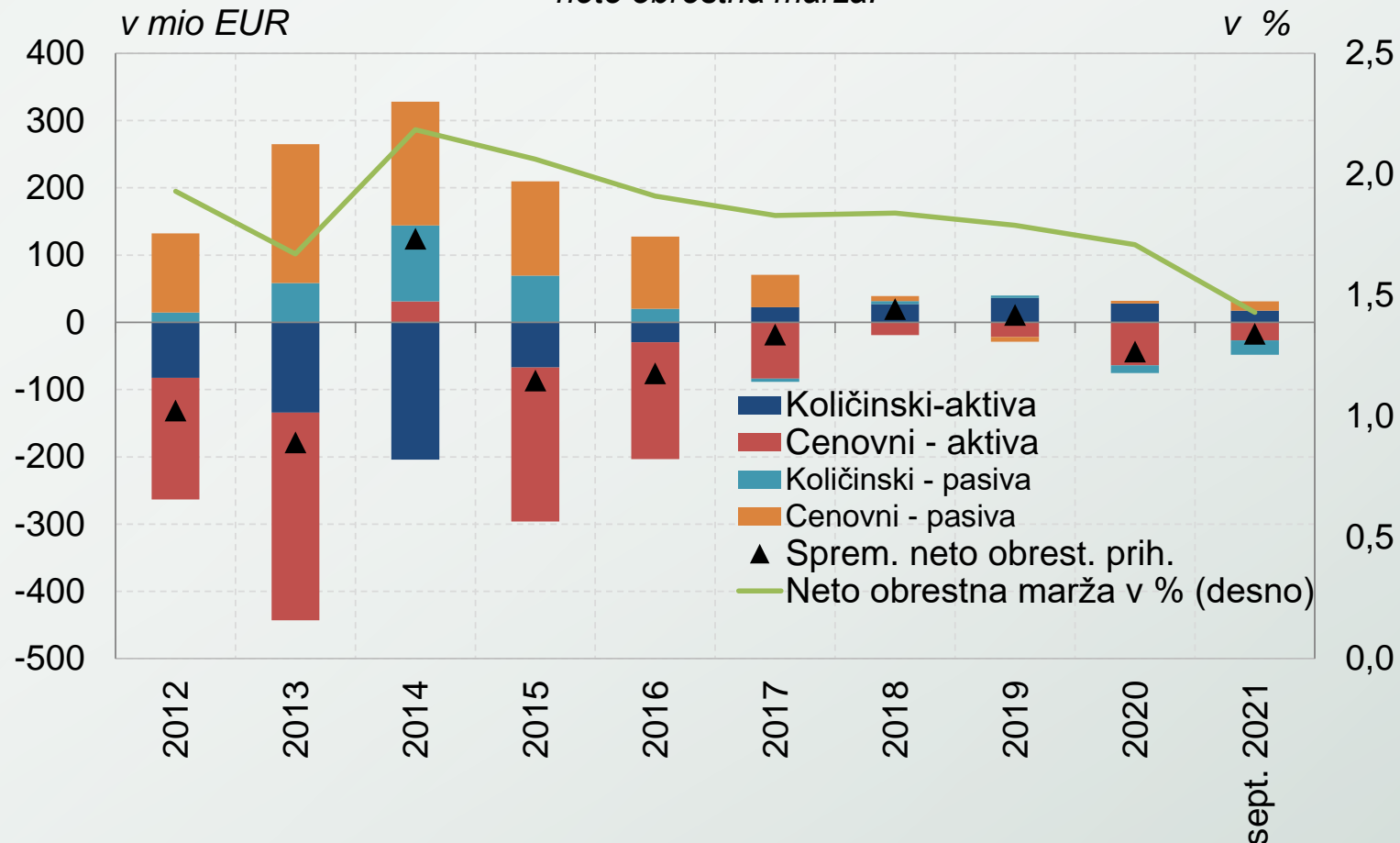
Vir: Banka Slovenije

Dohodkovno tveganje

Še vedno zmanjševanje neto obrestnih prihodkov, ki pa se upočasnjuje. K zniževanju neto obresti spet prispevajo predvsem cenovni učinki na aktivih, količinski pa manj kot v preteklih mesecih.

Prispevki cenovnih in količinskih učinkov k spremembi neto obresti in neto obrestna marža.

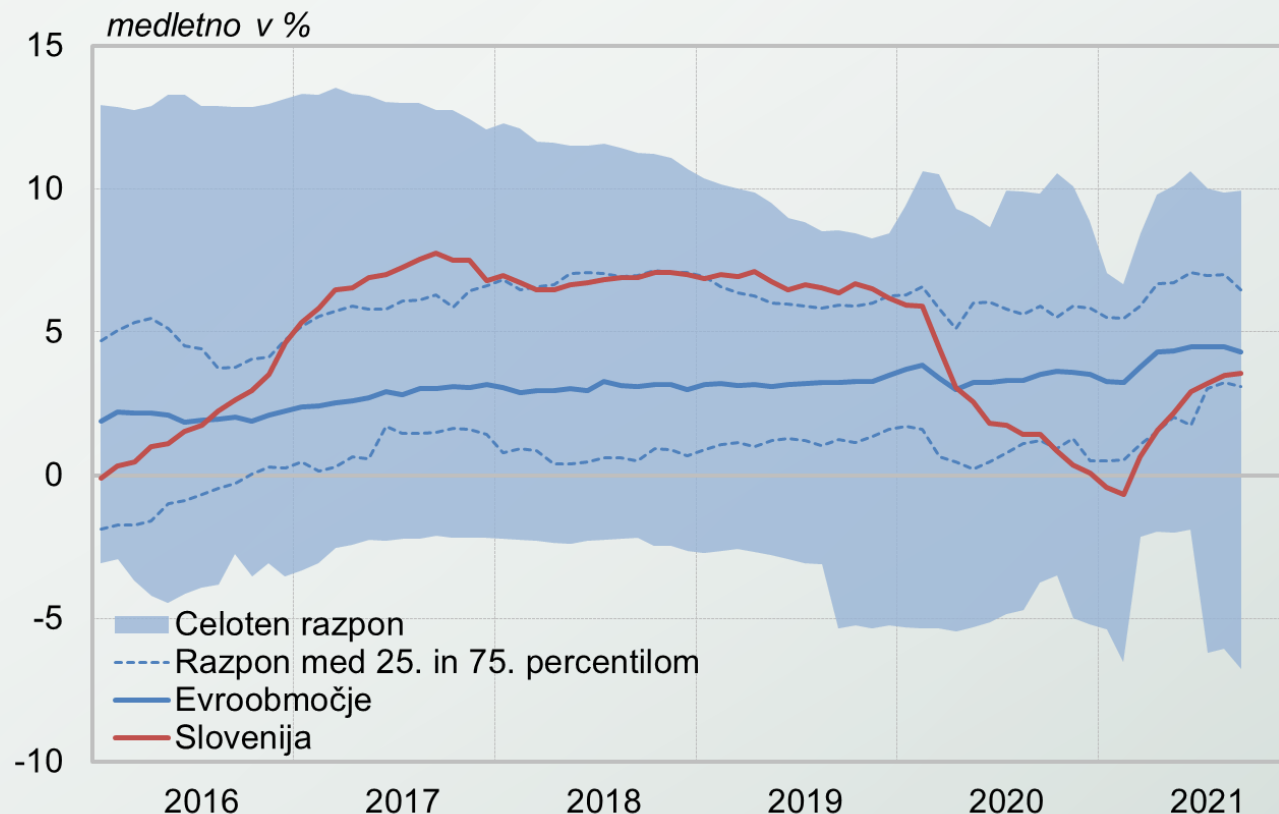
Vir: Banka Slovenije

Kreditna aktivnost – posojila gospodinjstvom

Povečevanje medletne rasti posojil gospodinjstvom se je v tretjem četrtletju 2021 umirilo, pri čemer se je ob ugodnih pogojih financiranja in hitro rastočih cenah na nepremičninskem trgu še naprej nadaljevalo precejšnje povečevanje rasti stanovanjskih posojil, medtem ko se je zmanjševanje medletnega upadanja potrošniških posojil ustavilo.

Medletna rast posojil gospodinjstvom je do septembra pri 3,6 % zaostajala za povprečjem evroobmočja, a bila nad 25. percentilom porazdelitve rasti držav članic.

Primerjava rasti posojil gospodinjstvom med Slovenijo in evroobmočjem

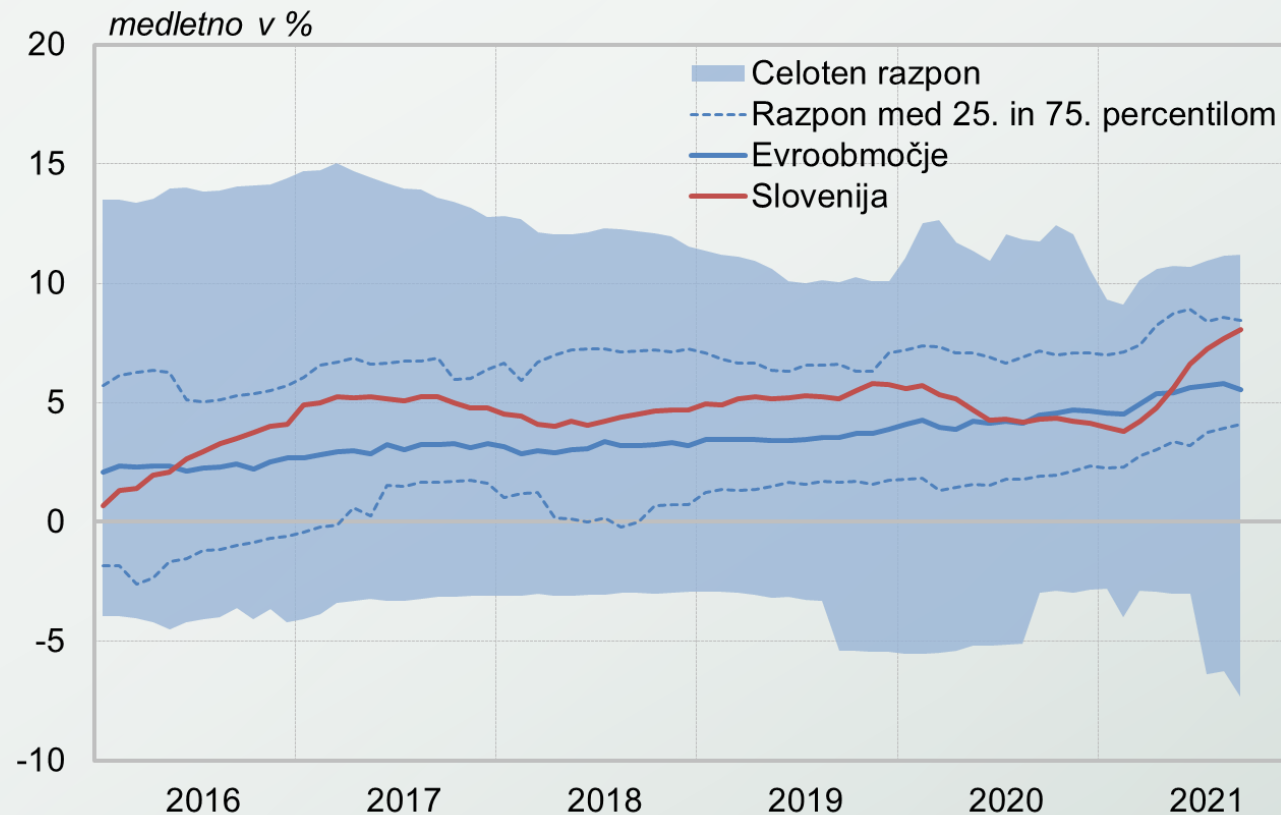

Vir: Banka Slovenije, ECB SDW, preračuni Banke Slovenije.

Kreditna aktivnost – stanovanjska posojila

Medletna rast stanovanjskih posojil se ob ugodnih pogojih financiranja in hitro rastočih cenah na nepremičninskem trgu zvišuje vse od marca 2021 in je evrsko povprečje presegla v drugem četrtletju letos. Do septembra se je z 8,1 % že povsem približala 75. percentilu porazdelitve rasti držav članic.

Primerjava rasti stanovanjskih posojil med Slovenijo in evroobmočjem

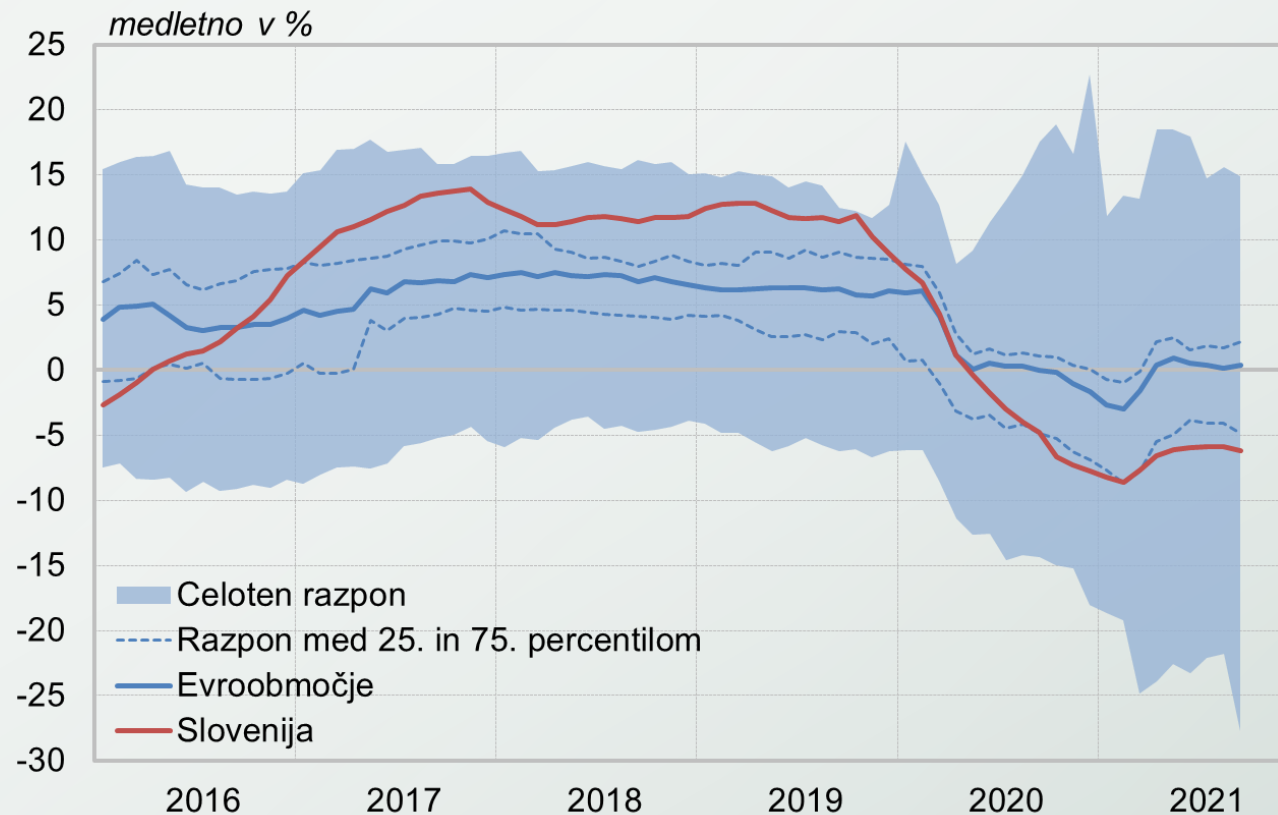

Vir: Banka Slovenije, ECB SDW, preračuni Banke Slovenije.

Kreditna aktivnost – potrošniška posojila

Do junija 2021 se je medletno upadanje potrošniških posojil nekoliko upočasnilo, vendar se v tretjem četrletju ta trend ni nadaljeval. Do septembra se je zmanjševanje upadanja povsem ustavilo, stopnja rasti pa je bila z -6,2 % precej nižja od povprečja evroobmočja in tudi nižja od 25. percentila porazdelitve rasti držav članic.

Primerjava rasti potrošniških posojil med Slovenijo in evroobmočjem

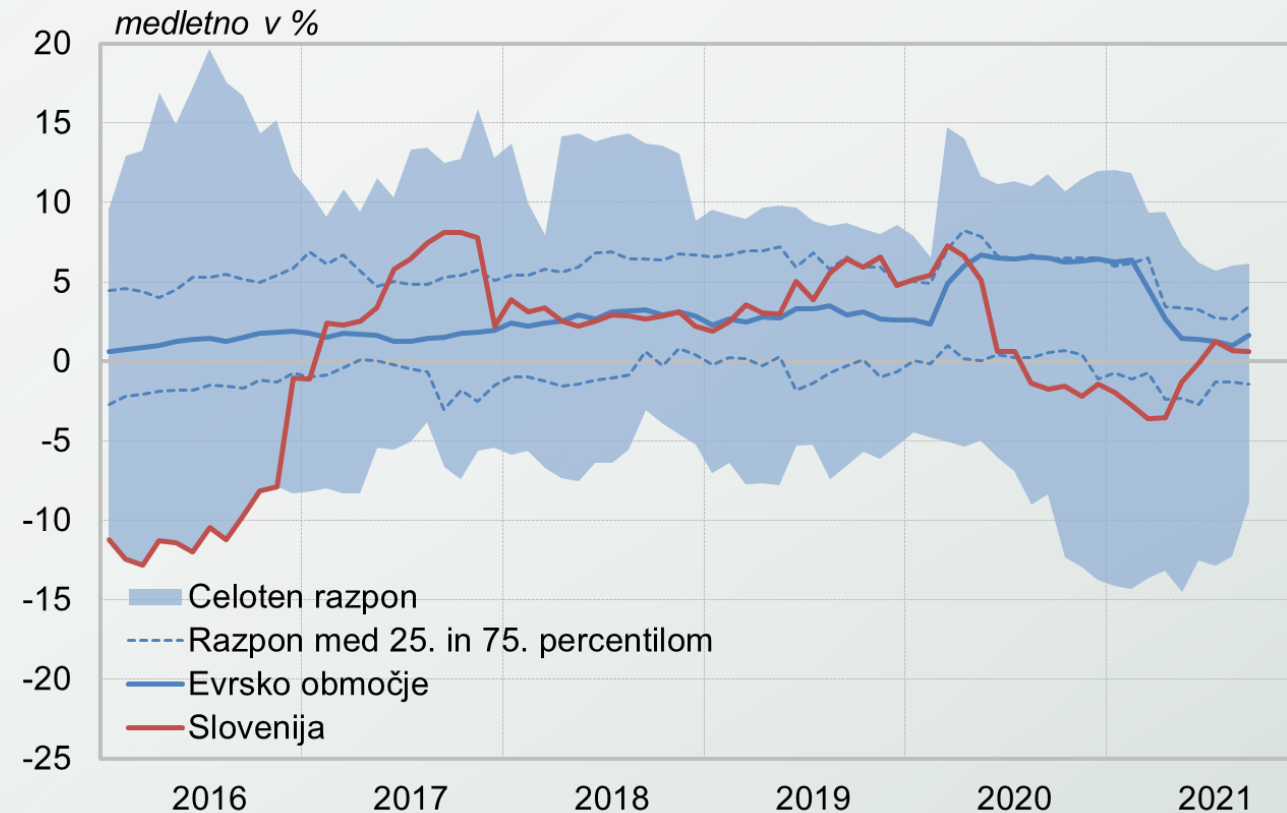

Vir: Banka Slovenije, ECB SDW, preračuni Banke Slovenije.

Kreditna aktivnost – posojila nefinančnim družbam

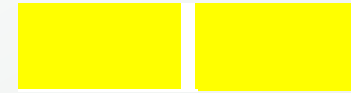
Po skoraj enoletnem upadanju je bila medletna rast posojil nefinančnim družbam julija 2021 znova pozitivna, vendar je do septembra ostala precej nizka in pod povprečjem evroobmočja.

Primerjava rasti posojil nefinančnim družbam med Slovenijo in evroobmočjem

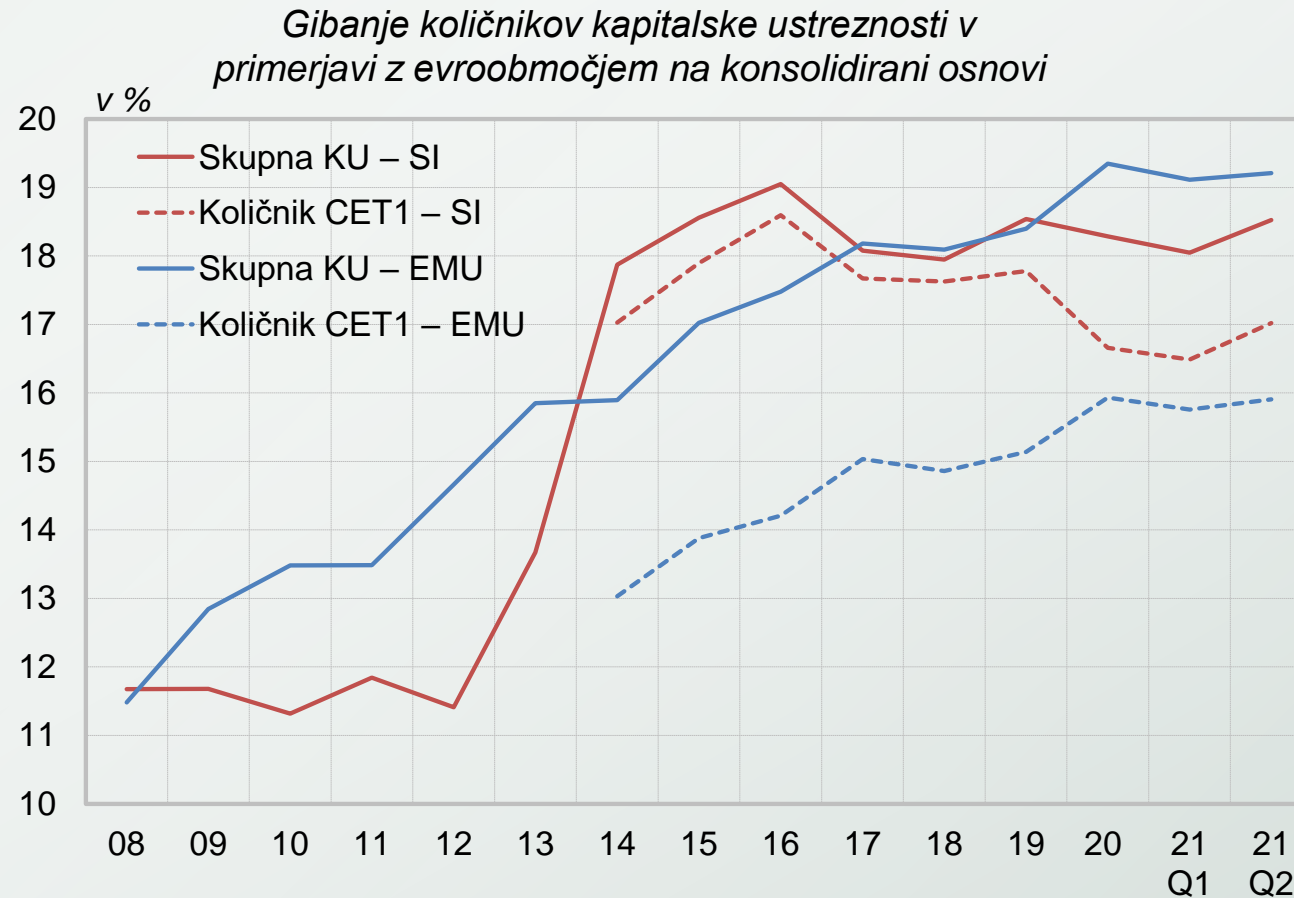

Vir: Banka Slovenije, ECB SDW, preračuni Banke Slovenije.

Solventnost in dobičkonosnost

Kapitalska ustreznost bančnega sistema od konca leta 2020 ostaja nižja od povprečja bančnega sistema, količnik CET1 pa ga še naprej presega. Ob morebitni realizaciji visokega kreditnega tveganja in negotovi vzdržnosti visoke dobičkonosnosti se kapitalski položaj bank v prihodnje lahko poslabša.

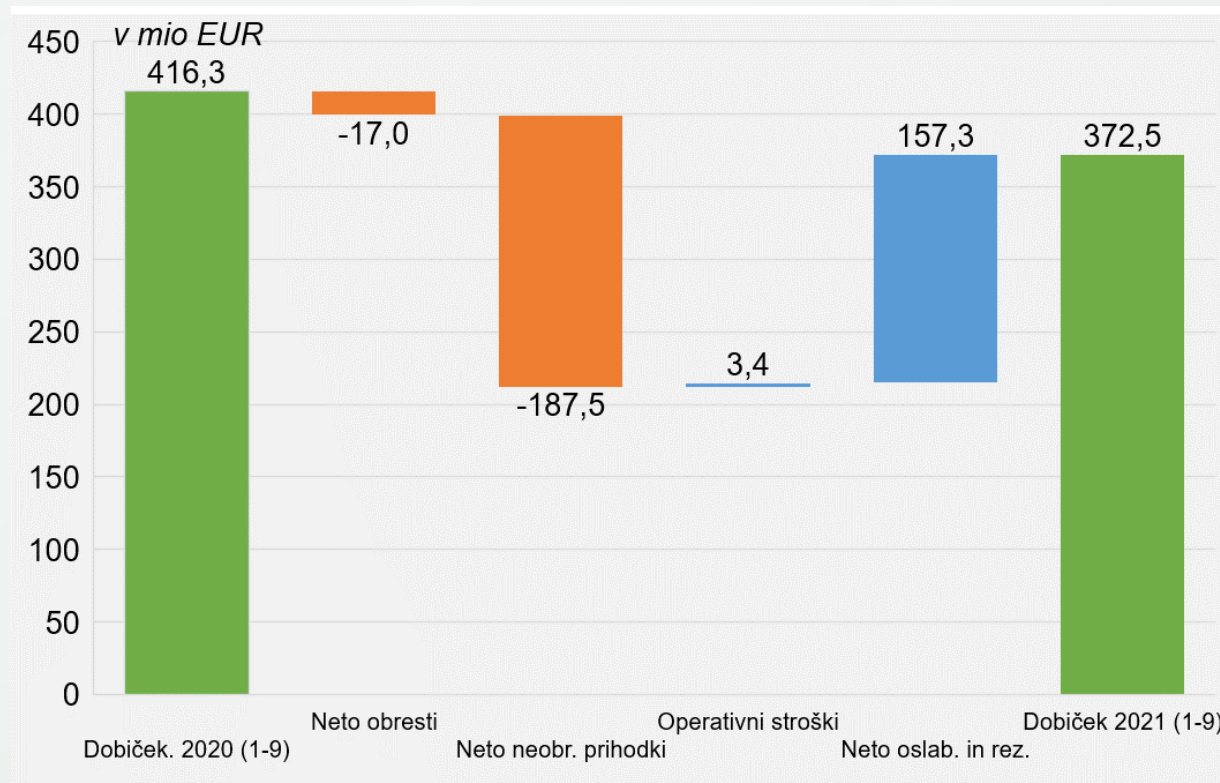
Vir: Banka Slovenije, ECB (SDW)

Solventnost in dobičkonosnost

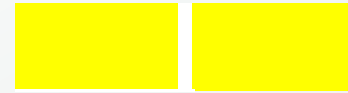
Razmeroma visoka dobičkonosnost v bančnem sistemu v prvih treh četrtletjih 2021 je bila predvsem posledica neto sproščanja oslabitev in rezervacij. Enako pokaže tudi primerjava letošnjega in lanskega dobička v enakem obdobju. Dohodkovni del dobička se je v primerjavi z lanskim enakim obdobjem celo zmanjšal.

Prispevki sprememb komponent k povečanju dobička pred obd. v obdobju 1-9 2021/1-9 2020

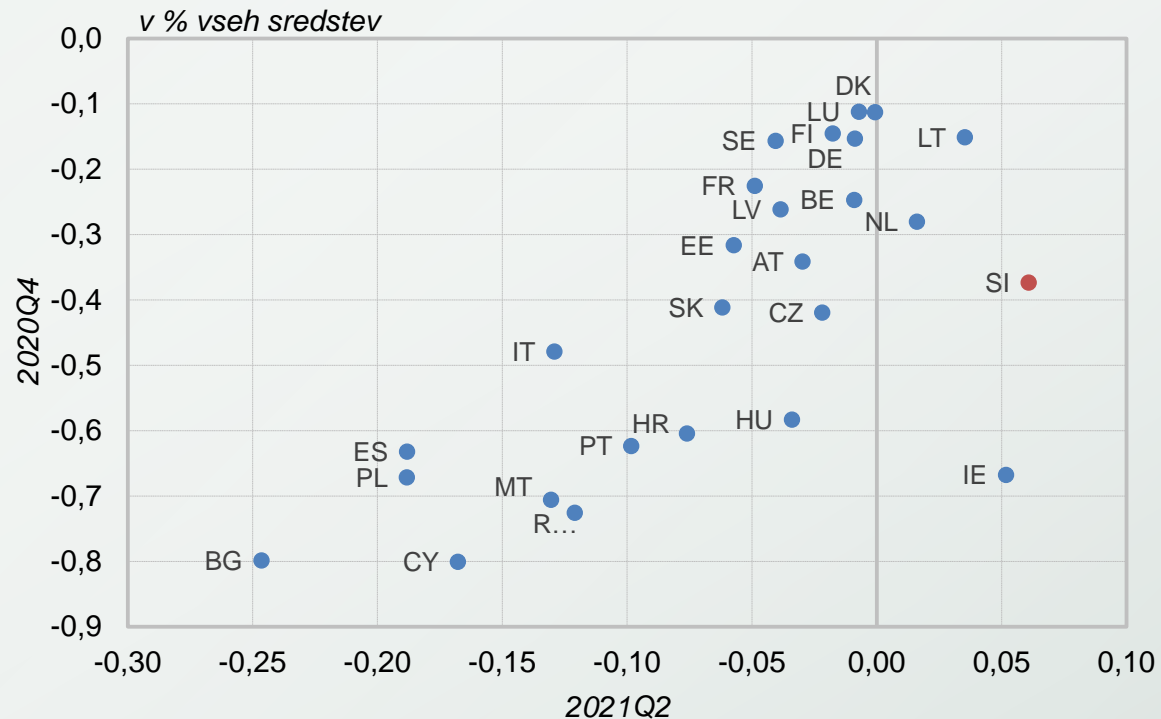
Vir: Banka Slovenije

Solventnost in dobičkonosnost

Banke v Sloveniji so glede na dohodek in na bilančno vsoto namenjale manj neto oslabitev in rezervacij kot EU države. V prvem polletju letos so bile med redkimi državami, ki so jih neto sproščale.

Deleži neto oslabitev v bilančni vsoti

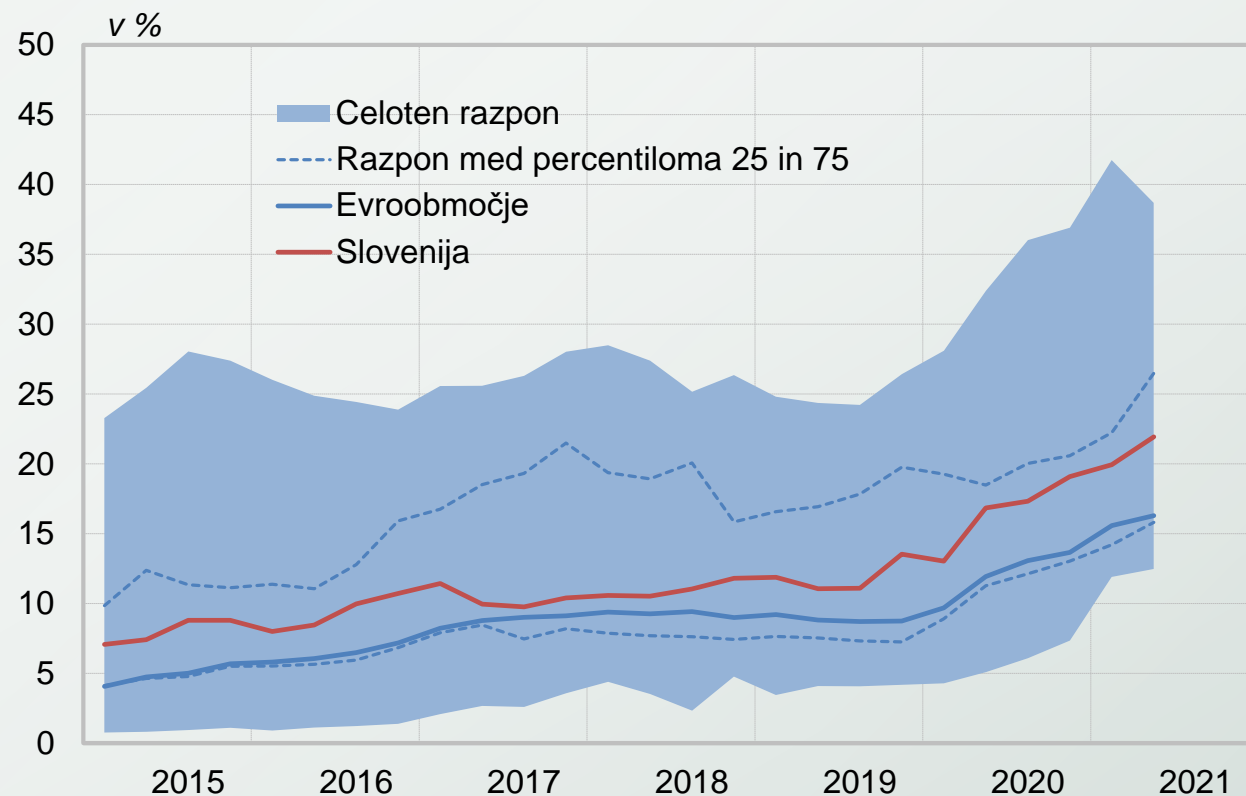
Vir: ECB (SDW, CBD)

Likvidnost

S krepitvijo primarne likvidnosti se je izboljšala likvidnost bančnega sistema, vendar pa so razlike med bankami ostale precejšnje. Skrbno upravljanje z likvidnostjo je zlasti pomembno pri bankah z nižjimi likvidnostnimi presežki.

Gibanje primarne likvidnosti v bilančni vsoti po državah evroobmočja

Vir: ECB (SDW)

Makrobonitetna politika

MAKROBONITETNI INSTRUMENT	LETO UVEDBE	VMESNI CILJ MAKROBONITETNE POLITIKE	VELJAVNOST	OPIS	OCENA DOSEGANJA CILJA
Makrobonitetna omejitev razdelitev dobičkov bank	2020	omejitev systemskega vpliva izkrivljajočih spodbud, da bi se zmanjšal moralni hazard	sep.21	ohraniti kapital bank, da bo slovenski bančni sistem lažje prenesel potencialne izgube ter še naprej zagotavljal oskrbo gospodarstva in prebivalstva s krediti	kapitalska ustreznost bančnega sistema in s tem tudi odpornost finančnega sistema je ostala visoka, po prehodnem upadu kreditiranja bančni sistem spet krepi kreditno oskrbo gospodarstva in prebivalstva
Makrobonitetno priporočilo o začasni omejitvi razdelitev dobičkov lizing družb	2020	omejitev systemskega vpliva izkrivljajočih spodbud, da bi se zmanjšal moralni hazard	sep.21	ohraniti kapital lizing družb, da bi te lažje prenesle potencialne izgube ter še naprej zagotavljale oskrbo gospodarstva in prebivalstva z lizingi	kapitalska ustreznost lizing družb je ostala visoka
Makrobonitetne omejitve kreditiranja prebivalstva	2016	blažitev in preprečitev čezmerne rasti kreditiranja in čezmernega finančnega vzvoda	ni omejena	omejiti prekomerno rast potrošniških posojil in vzpostaviti minimalne kreditne standarde za nova posojila prebivalstvu	rast potrošniških posojil ni več ekscesna, izboljšali so se kreditni standardi pri odobravanju potrošniških in stanovanjskih posojil
Proticiklični kapitalski blažilnik	2016	blažitev in preprečitev čezmerne rasti kreditiranja in čezmernega finančnega vzvoda	ni omejena	zaščititi bančni sistem pred morebitnimi izgubami, kadar bi te izvirale iz povečanja tveganj v sistemu zaradi čezmerne rasti kreditiranja, s čimer se neposredno povečuje odpornost bančnega sistema ter preprečuje čezmerno rast kreditiranja	vrednost blažilnika zaradi stanja kreditnega oziroma finančnega cikla ostaja enaka 0 %
Blažilnik za druge systemsko pomembne banke (DSPB)	2016	omejitev systemskega vpliva izkrivljajočih spodbud, da bi se zmanjšal moralni hazard	ni omejena	povečati odpornost DSPB in posledično celotnega bančnega sistema	višja odpornost zaradi višje zahteve po CET1, ki pa za banke trenutno ni omejujoča
GLTDF	2014	blažitev in preprečitev čezmernega neskladja v ročnosti strukturi in nelikvidnosti	ni omejena	upočasniti dinamiko zniževanja razmerja med krediti in vlogami (LTD) v bančnem sistemu, prispevati k stabilizaciji strukture financiranja bančnega sistema ter zmanjšati systemsko tveganje financiranja	upočasnjena dinamika zniževanja razmerja med krediti in vlogami (LTD) v bančnem sistemu v obdobju po bančni sanaciji, prispevek k stabilizaciji strukture financiranja

Prikaz tveganj in odpornosti, tretje četrtnje 2021

Prikaz tveganj in odpornosti						Tendenca spremembe na lestvici
Q4 2019	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021		
Sistemska tveganja						
Makroekonomsko tveganje	Yellow	Red	Red	Orange	Orange	↓
Tveganje, ki izhaja iz nepremičninskega trga	Orange	Yellow	Yellow	Yellow	Orange	→
Tveganje financiranja v bančnem sistemu	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	→
Obrestno tveganje v bančnem sistemu	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	↑
Kreditno tveganje v bančnem sistemu	Green	Orange	Red	Red	Orange	→
Dohodkovno tveganje v bančnem sistemu	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	↑
Tveganje, ki izhaja iz lizinskih družb	Green	Orange	Orange	Orange	Yellow	→
Odpornost na sistemska tveganja						
Solventnost in dobičkonosnost bančnega sistema	Green	Green	Yellow	Yellow	Yellow	→
Likvidnost bančnega sistema	Green	Green	Green	Green	Green	↓

V aprilskem Poročilu o finančni stabilnosti se je spremenila obravnava dohodkovnega tveganja, ki tako izpostavlja predvsem tveganje ustvarjanja (neto) dohodka bank, medtem ko je dobičkonosnost prikazana v delu "Odpornost bančnega sistema na sistemska tveganja" skupaj s solventnostjo. Oslabitev in rezervacije oziroma njihov prispevek k porabi ustvarjenega (bruto) dohodka bank se sedaj obravnavajo le v poglavju o kreditnem tveganju. Razlog spremembe je metodološki - odprava podvojene obravnave tveganj v dohodkovnem in kreditnem tveganju. Dobričkonosnost bančnega sistema komentiramo v razširjenem poglavju Solventnost in dobičkonosnost, pri čemer ocenimo vpliv gibanj v dobičkonosnosti na odpornost bančnega sistema.

Barvna lestvica:
 Tveganje: nizko (green), zmerno (yellow), povečano (orange), visoko (red)
 Odpornost: visoka (green), srednja (yellow), nizka (orange), zelo nizka (red)

Opomba: Pri prikazu tveganj in odpornosti se ocena na barvni lestvici nanaša na oceno do enega četrtnja vnaprej. Puščica predstavlja pričakovano spremembo tveganja oziroma odpornosti na lestvici (navzgor ali navzdol) v nekoliko daljšem horizontu, okrog enega leta. Pri tveganjih usmeritev puščice navzgor (navzdol) pomeni povečanje (zmanjšanje) tveganja, pri odpornosti pa njeno krepitev (slabitev). Prikaz tveganj in odpornosti v bančnem sektorju temelji na analizi ključnih tveganj in odpornosti za slovenski bančni sistem in je opredeljen kot sklop kvantitativnih in kvalitativnih kazalnikov za opredelitev in merjenje sistemskega tveganja in odpornosti.